

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5CdoR/14/2024
Identifikačné číslo spisu:	3121206185
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:3121206185.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a členiek senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Eriky Zajacovej vo veci starostlivosti súdu o maloletého L. C., narodeného XX. Y. XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín, dieťa matky Q. W. T.C., nar. XX. U. XXXX, O. U., P. U. XXX, zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Bartkom a advokátkou JUDr. Silviou Bartkovou, obaja konajúci prostredníctvom združenia ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Martin BARTKO - JUDr. Silvia BARTKOVÁ, Trenčín, Piaristická 6667 a otca L. C., narodeného XX. B. XXXX, P., B.X. XXXX/XX, zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Hargašom, Bratislava, Košická 56 o návrhu matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti k maloletému dieťaťu a o návrhu otca na zníženie vyživovacej povinnosti k maloletému dieťaťu, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 31P/92/2021, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. marca 2024 sp. zn. 14CoP/45/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej v texte „okresný súd“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 24. októbra 2023 č. k. 31P/92/2021-497 rozhodol tak, že:

„I. Otcovi dieťaťa sa zvyšuje vyživovacia povinnosť k maloletému L. C. za obdobie od 01. 09. 2021 do 31. 10. 2022 z doterajších 120 eur mesačne na 250 eur mesačne, a za obdobie od 01. 08. 2023 naďalej z doterajších 120 eur mesačne na 250 eur mesačne, ktoré je otec prispievať k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred.

II. Vyživovacia povinnosť otca k maloletému L. C. za obdobie od 01. 11. 2022 do 31. 07. 2023 zostáva nezmenená vo výške 120 eur mesačne.

III. Dlh na výživnom za obdobie od 01. 09. 2021 do 31. 10. 2023 vo výške 2.210 eur súd povoľuje otcovi splácať k rukám matky popri bežnom výživnom v mesačných splátkach po 62 eur, s účinnosťou od nasledujúceho mesiaca po právoplatnosti tohto rozsudku až do úplného vyrovnaní tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

IV. Návrh otca na zníženie vyživovacej povinnosti k maloletému L. sa zamieťa.

V. Týmto sa v časti výživného na maloletého L. C.H. zmeňuje rozsudok Okresného súdu Trenčín č. k. 34P/227/2016-420 zo dňa 05. 04. 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 6CoP/52/2017-444 zo dňa 26. 09. 2017.

VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.“

1.1. Matka maloletého dieťaťa svojím návrhom žiadala, aby okresný súd rozhodol o zvýšení vyživovacej povinnosti otca k maloletému zo sumy 120 eur na sumu 300 eur mesačne s účinnosťou od 01. 09. 2021. Svoj návrh odôvodnila tým, že vyživovacia povinnosť otca od roku 2017 nebola menená. Maloletý nastúpil dňa 01. 09. 2021 na povinnú školskú dochádzku, stravuje sa v školskej jedálni a navštevuje školský klub detí. Matka mala zvýšené náklady so zakúpením nevyhnutných potrieb do školy. Došlo tak k zmene pomerov, ktorá plne odôvodňuje zvýšenie výživného.

1.2. Otec dieťaťa na pojednávaní dňa 07. 06. 2022 predniesol návrh na zníženie jeho vyživovacej povinnosti zo sumy 120 eur na sumu 70 eur mesačne s účinnosťou od 07. 06. 2022. Návrh odôvodňoval tým, že má vysoké výdavky na cestovanie za synom. Neskôr v písomnom podaní žiadal, aby okresný súd rozhodol o znížení jeho vyživovacej povinnosti na sumu 60 eur s účinnosťou od 01. 11. 2022, odkedy bol otec evidovaný ako uchádzač o zamestnanie.

1.3. Okresný súd vykonal dokazovanie, ktorým mal za preukázané, že vyživovacia povinnosť k maloletému nebola upravovaná viac než 6 rokov. Tiež mal súd za preukázané, že zmena pomerov, akú má na mysli § 78 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „Zákon o rodine“) nastala na strane všetkých účastníkov konania a predovšetkým na strane maloletého, ktorý mal v čase poslednej úpravy výživného 22 mesiacov. Odvtedy maloletý začal navštevovať školu, pričom v súčasnosti je už žiakom 3. ročníka. Maloletému pribudli aj zdravotné problémy, navštevuje dve ambulancie. V tejto súvislosti sa súd stotožnil s matkou, ako aj s názorom kolízneho opatrovníka, že k veľmi výraznej zmene pomerov z hľadiska justičnej praxe u maloletého došlo, nakoľko všetky výdavky na pokrytie odôvodnených potrieb sú nepomerne vyššie ako na batolu vo veku 22 mesiacov. K zmene pomerov došlo aj na strane rodičov. Matka bola v čase poslednej úpravy vyživovacej povinnosti na rodičovskej dovolenke, odvtedy za rozhodné obdobie pracovala. Pri rozhodovaní boli zohľadnené jej príjmy, ako aj celkové majetkové pomery, ako aj tá skutočnosť, že kúpila pozemok so svojím manželom a predala auto. Čiže zmenu pomerov možno skonštatovať aj na jej strane. Je potrebné poukázať na to, že vyživovaciu povinnosť majú obidvaja rodičia, čo vyplýva z ustanovení Zákona o rodine. Avšak matka, nakoľko má dieťa zverené do osobnej starostlivosti, kompenzuje prevažnú časť tejto vyživovacej povinnosti z hľadiska justičnej praxe svojou osobnou starostlivosťou. Matka tiež poberá aj daňový bonus aj rodinný prídavok, ktorý má slúžiť na doplnenie príjmu pre dieťa. Súd v rámci dokazovania skúmal aj výdavky matky na maloletého, ktoré na výzvu súdu preukázala predložením výpisov z bankového účtu, ktorý je vedený na meno manžela matky. Tento so zverejnením úplných výpisov z účtu nesúhlasil, a z tohto dôvodu súd akceptoval, že matka na základe žiadosti svojho manžela v predložených výpisoch z účtov zanonymizovala údaje týkajúce sa jeho osoby, pretože manžel matky dieťaťa nie je účastníkom tohto konania. Preto súd v celom rozsahu nevyhovел návrhu matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti, nakoľko treba hľadiť aj do budúcnosti, kedy bude potrebné opätovne zvyšovať vyživovaciu povinnosť k maloletému v súvislosti s jeho vekom a odôvodnenými potrebami. Pokiaľ ide o otca, aj na jeho strane došlo k zmene pomerov. V čase poslednej úpravy výživného bol jeho príjem cca 702 eur, vlastnil dva byty. Na strane otca došlo k zmene pomerov tak, že súd zmenil výšku jeho vyživovacej povinnosti k maloletému počas troch rôznych období, kedy v dvoch obdobiach toto výživné zvýšil a v jednom období mal súd na základe vykonaného dokazovania za to, že táto vyživovacia povinnosť by mala zostať v nezmenenej výške. Prvé obdobie je od 01. 09. 2021 do 31. 10. 2022, kedy otec vykonával podnikateľskú činnosť, v tomto období odpredal aj byt, z ktorého mal finančné prostriedky, ktoré deklaroval, že za 12 mesiacov minul na svoje koníčky, bez ohľadu na to, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Pri určení výšky vyživovacej povinnosti za toto obdobie, súd prihliadal aj na to, že otec musí za synom cestovať, pričom musí vynakladať financie na pohonné hmoty na to, aby si uplatnil svoje rodičovské práva a videl maloletého. Druhé obdobie, kedy súd zvýšil vyživovaciu povinnosť, bolo obdobie od 01. 08. 2023 naďalej, kedy otec znova svoju podnikateľskú činnosť obnovil. Otec ako rodič musí vynakladať všetky sily na to, aby si dokázal riadne plniť vyživovaciu povinnosť k maloletému synovi a je pravdou, že otec síce deklaroval zdravotné problémy, ale de facto ich riadnymi lekárskymi správami, z ktorých by vyplývali jeho

zdravotné problémy a finančné problémy s tým súvisiace, súdu nepreukázal. Opätovne aj pri tomto období súd zohľadnil tú skutočnosť, že otec cestuje za synom. Za tieto dve obdobia teda súd zvýšil vyživovaciu povinnosť otca tak ako bolo odôvodnené. Od 01. 11. 2022 do 31. 07. 2023 zostáva výživné nezmenené, lebo v tomto období otec bol aj práceneschopný a bol aj nezamestnaný. Výčíslený dlh za obdobie od 01. 09. 2021 do 31. 10. 2023 (14 mesiacov x 130 plus 3 mesiace x 130) súd otcovi povolil splácať popri bežnom výživnom v mesačných splátkach po 62 eur tak, aby celý dlh bol splatený v období do 36 mesiacov v zmysle konštantnej judikatúry.

1.4. Prvostupňový súd návrh otca na zníženie výživného zamietol, nakoľko súd nevzhliadol dôvody na jeho zníženie. Súd vykonaným dokazovaním zistil, že otec v konaní deklaroval oveľa vyššie príjmy ako boli jeho výdavky. Navyše otec predal byt, pričom takto získané financie minul na svoje koničky a na šport. Pokiaľ otec má zvýšené výdavky v súvislosti so svojím aktuálnym stavom, na to aby ich súd zobral pri dokazovaní do úvahy, bol otec povinný tieto výdavky riadne preukázať, čo však neurobil. Otec taktiež počas konania menil svoje vyjadrenia týkajúce sa výšky jeho vyživovacej povinnosti, keď túto najskôr žiadal znížiť, potom nezmeniť jej výšku, a preto aj z uvedeného dôvodu má súd za to, že otec dieťaťa je schopný plniť si vyživovaciu povinnosť v pôvodne stanovenej výške za obdobie od 01. 11. 2022 do 31. 07. 2023, v ktorom období bol otec práceneschopný, ako aj vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie.

1.5. Prvostupňový súd vec právne posúdil podľa ustanovenia § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5; § 75 ods. 1; § 78 ods. 1 - 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej ako „Zákon o rodine“). O trovách rozhodol v zmysle § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej „CMP“), podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

2. Proti vyššie uvedenému rozsudku prvostupňového súdu podal odvolanie otec. O odvolaní bolo rozhodnuté rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej v texte „odvolací súd“) z 28. marca 2024 sp. zn. 14CoP/45/2024 tak, že odvolací súd výrokom I. potvrdil rozsudok Okresného súdu Trenčín č. k. 31P/92/2021-497 zo dňa 24. októbra 2023 a výrokom II. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie otca maloletého nebolo dôvodné, preto rozsudok okresného súdu potvrdil cez úpravu v § 387 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) ako vecne správne rozhodnutie. Odvolací súd tiež konštatoval, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je vecne správne a v jednotlivostiach naň poukázal. Z uvedených dôvodov sa v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP).

2.2. Odvolací súd za aplikácie § 380 ods. 2 CSP v spojitosti s § 67 CMP z úradnej povinnosti predovšetkým posudzoval, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené vadou/vadami, ktorá/ktoré sa týka/týkajú procesných podmienok. Posúdením procesného postupu súdu prvej inštancie v konaní, ktoré prechádzalo rozhodnutiu vo veci a ktorý zistil odvolací súd preskúmaním predloženého súdneho spisu, odvolací súd uvádza, že v konaní nezistil procesné vady zakladajúce dôvody pre zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP.

2.3. V posudzovanom prípade súd prvej inštancie v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie dokazovaním riadne zistil skutkový stav veci, aplikoval naň správny predpis a svoje rozhodnutie aj podrobne a presvedčivo odôvodnil. Okolnosti namietané otcom v odvolaní nemajú za následok úvahu odvolacieho súdu, ktorá by nebola zhodná s v napadnutom rozhodnutí prezentovanou úvahou súdu prvej inštancie.

2.4. Odvolacie námietky otca vo svetle skutočností plynúcich z obsahu spisového materiálu odvolací súd nevyhodnotil ako opodstatnené. Čo sa týka zmeny pomerov uviedol, že medzi najčastejšie dôvody zmeny pomerov možno zaradiť uplynutie dlhšieho obdobia od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti, ďalej podstatná zmena zárobkových možností a schopností povinného rodiča, prípadne i rodiča, ktorému je dieťa zverené do výchovy, pribudnutie, či ukončenie vyživovacej povinnosti, ktorá bola zohľadňovaná v čase posledného rozhodnutia, u detí nastúpenie ďalšej, vyššej formy štúdia, zabezpečujúcej prípravu na budúce povolanie, zmena zdravotného stavu a iné. V zmysle ustálenej súdnej praxe sa za opodstatnenú zmenu pomerov považuje aj zmena v dôsledku plynutia času (v zásade nastáva uplynutím troch rokov od poslednej úpravy, ak súčasne nenastali iné relevantné skutočnosti), pretože maloleté dieťa rastie a vyvíja sa, s čím sú spojené zvýšené výdavky. Poukázal na to, že pri určení vyživovacej povinnosti sa prihliada na všeobecné hľadiská, ktorými sú predovšetkým odôvodnené potreby dieťaťa,

ktoré môžu byť rôzne a sú závislé predovšetkým od veku, zdravotného stavu dieťaťa, od jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu obsahu jeho prípravy na jeho budúce povolanie a pod. Rozhodujúce sú aj reálne zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery každého z rodičov, ktoré sú dané nielen subjektívnymi vlastnosťami, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru a osobitne poukázal na ustanovenie § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine, ktorý zakotvuje, že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu. Súd tiež prihladne aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará.

2.5. Odvolací súd skonštatoval, že okresný súd vo svojom rozhodnutí správne vychádzal z toho, že vyčíslenie výdavkov dieťaťa má predstavovať vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných potrieb na dieťa tak, aby bola jednoznačne určiteľná. Medzi tieto náklady patria bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby a drogéria, zdravotná starostlivosť, školské potreby a náklady súvisiace s plnením školskej dochádzky, preprava dieťaťa, poplatky za záujmovú činnosť, prípadne primerané náklady na mobilný telefón. Pri určovaní konkrétneho rozsahu výživného preto správne okresný súd vychádzal predovšetkým z toho, aká peňažná suma mesačne je potrebná na úhradu odôvodnených potrieb detí. Odôvodnené potreby detí v rovnakom veku a na rovnakom stupni školskej dochádzky sú spravidla rovnaké, pokiaľ nie sú v určitom konkrétnom prípade zvýšené v dôsledku zhoršeného zdravotného stavu, finančnej náročnosti, záujmovej alebo športovej činnosti, prípadne ak rozumové schopnosti dieťaťa odôvodňujú nadštandardné vzdelávanie dieťaťa, pričom ide o všeobecne známu skutočnosť, ktorú nie je potrebné osobitne dokazovať. Dokazovať treba len nadštandardné výdavky, resp. potreby dieťaťa, ktoré vybočujú z rámca potrieb iných detí v rovnakom veku. Otec vyčítal okresnému súdu, že nevysvetlil, k akým zásadným zmenám pomerov prišlo, aby muselo byť zvýšené výživné zo sumy 120 eur mesačne na sumu 250 eur, a podľa otca mesačný príjem matky činí spolu aj prídavkami na jedno dieťa spolu s výživným od otca na dieťa celkom cca 970 eur, a tiež uviedol, že nie je v jeho možnostiach a schopnostiach v súčasnosti platiť výživné v sume 250 eur mesačne plus 62 eur v spätných splátkach. V súvislosti s touto argumentáciou otca odvolací súd uviedol, že na základe výsledkov z dokazovania pred okresným súdom, bol vytvorený priestor pre odvolací súd, aby sa stotožnil so závermi okresného súdu, v zmysle ktorých otec v čase svojej evidencie na úrade práce, zakupoval spotrebiče do domácnosti, ani s tvrdením, že predaj bytu bol motivovaný zdravotným stavom otca a financovaním alternatívnej liečby, pretože najskôr tvrdil, že tieto financie minul na šport a osobné koníčky s tým, že toto tvrdil preto, lebo nechcel súd informovať o svojom zdravotnom stave, ale bol v tomto smere zahnaný do kúta. Pokiaľ otec mal zvýšené výdavky v súvislosti so svojím aktuálnym stavom, na to, aby ich okresný súd zobral pri dokazovaní do úvahy, bol otec povinný tieto výdavky riadne preukázať, čo však neurobil. Otec taktiež počas konania menil svoje vyjadrenia týkajúce sa výšky jeho vyživovacej povinnosti, keď túto najskôr žiadal znížiť, potom nezmeniť jej výšku, a preto aj z uvedeného dôvodu mal súd za to, že otec dieťaťa je schopný plniť si vyživovaciu povinnosť v pôvodne stanovenej výške za obdobie od 01. 11. 2022 do 31. 07. 2023, v ktorom období bol otec práceneschopný, ako aj vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie. K námietke otca, že aj u neho došlo k zmene pomerov, a preto jeho vyživovacia povinnosť by mala zostať v nezmenenej výške, okresný súd správne skonštatoval že: „Prvé obdobie je od 01. 09. 2021 do 31. 10. 2022, kedy otec vykonával podnikateľskú činnosť, v tomto období odpredal aj byt, z ktorého mal finančné prostriedky, ktoré deklaroval, že za 12 mesiacov minul na svoje koníčky, bez ohľadu na to, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Pri určení výšky vyživovacej povinnosti za toto obdobie, súd prihladal aj na to, že otec musí za synom cestovať, pričom musí vynakladať financie na pohonné hmoty na to, aby si uplatnil svoje rodičovské práva a videl maloletého.“ Je teda zrejme podľa odvolacieho súdu, že okresný súd prihladol na to, že musí cestovať za synom, vynakladať finančné prostriedky. Okresný súd v odôvodnení uviedol, že „Druhé obdobie, kedy súd zvýšil vyživovaciu povinnosť, bolo obdobie od 01. 08. 2023 naďalej, kedy otec znova svoju podnikateľskú činnosť obnovil. Otec ako rodič musí vynakladať všetky sily na to, aby si dokázal riadne plniť vyživovaciu povinnosť k maloletému synovi a je pravdou, že otec síce deklaroval zdravotné problémy, ale de facto ich riadnymi lekáorskými správami, z ktorých by vyplývali jeho zdravotné problémy a finančné problémy s tým súvisiace, súdu nepreukázal. Opätovne aj pri tomto období súd zohľadnil tú skutočnosť, že otec cestuje za synom. Za tieto dve obdobia teda súd zvýšil vyživovaciu povinnosť otca tak ako bolo odôvodnené.“ Z odôvodnenia rozsudku je zrejme, okresný súd od 01. 11. 2022 do 31. 07. 2023 nezvýšil výživné otcovi, lebo v tomto období otec bol aj

práceschopný a bol aj nezamestnaný.“, a teda pri rozhodovaní bral do úvahy skutočnosti vyplývajúce z otcom tvrdeného zdravotného stavu. Správne okresný súd na strane povinných rodičov dieťaťa zistil ich reálne príjmy, celkové majetkové pomery, nevyhnutné životné náklady.

Podľa odvolacieho súdu nemohlo zostať v rovine posúdenia nepovšimnutým, že bol to odvolateľ, ktorý pracovný pomer skončil z dôvodu, že sa na smerovaní firmy nedohodol so svojimi rodičmi, dňa 09. 03. 2022 založil novú spoločnosť L. U.G..C.. a 07/2021 otec predal 1-izbový byt za kúpnu cenu 120.000 eur, podľa jeho vyjadrenia túto sumu minul za obdobie jedného roka na aktivity typu šport a osobné koničky. Uvedené závery okresného súdu zostali nevyvrátené. Vo vzťahu k námietke otca ohľadom príjmu matky odvolací súd uviedol, že v konaní nebolo predsa rozhodným a nosným posúdenie príjmu konateľa v predmetnej spoločnosti a tiež nebolo zrejmé a odvolateľom dopovedané, ako by skutočnosť výšky odmeny konateľa v konečnom dôsledku ovplyvnila výšku príjmu matky, a to ani v porovnaní s otcom získanou kúpnu cenou za 1-izbový byt 120.000 eur. Okrem toho z obsahu spisového materiálu nevyplývajú výplatné pásky matky na sumu 600 eur. Aj táto odvolacia námietka otca bola podľa odvolacieho súdu nedôvodná. K námietke otca, že náklady na bývanie zo strany matky vôbec nemali byť zohľadnené pri rozhodovaní o výživnom, odvolací súd mal za to, že postup okresného súdu, ktorý pri rozhodovaní o výške výživného zobral do úvahy náklady na bývanie postupoval vecne správne, v podrobnostiach sa odkazuje na dostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku okresného súdu. V tomto smere odvolací súd len primerane a podporne poukazuje i na závery vyplývajúce z rozhodnutí Mestského súdu Bratislava II sp. zn. B3-38P/206/2022, Krajského súdu Trnava sp. zn. 12CoP/41/2023, Krajského súdu Prešov sp. zn. 23CoP/36/2023, Krajského súdu Trnava sp. zn. 12CoP/41/2023, Krajského súdu Žilina sp. zn. 11CoP/34/2018. Pokiaľ otec v odvolaní namietal prevapivosť rozhodnutia a odňatie možnosti konať pred súdom, tak odvolací súd nemohol konštatovať dôvodnosť ani týchto námietok, pretože len skutočnosť, že odôvodnenie rozhodnutia súdu nie je podľa predstáv strán sporu, sama o sebe nezakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP a rozsudok okresného súdu má zákonom vyžadované náležitosti riadneho odôvodnenia v zmysle § 220 ods. 2 CSP. S námietkou nesprávnych skutkových zistení súvisí tiež otázka právneho posúdenia veci okresným súdom. K námietke odvolateľa o nesprávnom právnom posúdení veci odvolací súd uvádza, že právnym posudzovaním veci súd neporušuje žiadnu procesnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona, ani procesné práva účastníka. Otec v odvolaní na č. l. 8 až 13 označoval rozhodnutia „sudcu pani JUDr. Topolčanskej“. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že takýto poukaz otca na ďalšie konania vedené tým istým sudcom a rozhodnutia v nich, nemožno považovať bez ďalšieho za relevantný pre vyhodnotenie okolností vyplývajúcich z týchto konaní, ktoré v skutkových okolnostiach sú predsa rozdielne od prejednávanej veci a bez ďalšieho nepredstavujú tieto rozhodnutia také skutočnosti, pre ktoré by napadnuté rozhodnutie okresného súdu bolo nesprávne. Nemožno súhlasiť ani s odvolacím dôvodom otca, že nevykonaním ďalších dôkazov došlo k zásahu do práva otca na spravodlivý súdny proces. Pokiaľ otec namietal závery okresného súdu, ktorých správnosť bola okresným súdom dotvrdzovaná s odkazom na justičnú prax, čo okresný súd uviedol najmä v ods. 17. napadnutého rozsudku, tak odvolací súd konštatuje, že tento odkaz z pohľadu odvolacieho súdu nemá za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a ani nespôsobuje nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku a ani odňatie možnosti konať pred súdom, pretože okresný súd primárne poskytol ku svojim záverom skutkové tvrdenia a následne právne hodnotenie veci, ktoré vytvárajú dostatočný základ pre preskúmanie týchto záverov v odvolacom konaní, a to aj bez explicitného uvedenia podľa „justičnej praxe“.

2.6. Záverom odvolací súd v zhode s okresným súdom poznamenal, že otcom navrhované zníženie výživného nie je v záujme maloletého dieťaťa, keďže na strane navrhovateľa nedošlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného, pretože podľa záverov okresného súdu a zistení v odvolacom konaní došlo k preukázateľne podstatnej zmene pomerov na strane maloletého dieťaťa, keďže maloletý v čase rozhodovania okresného súdu mal 22 mesiacov, a niet sporu podľa odvolacieho súdu, že jeho náklady postupne rastú, keďže dospieva, zvyšujú sa výdavky na stravovanie, ošatenie, hygienu, pričom otec sa v zásade na osobnej starostlivosti nepodieľa, takže výživné je jediná povinnosť, ktorú si vo vzťahu k maloletému plní, preto nevidel, ani odvolací súd v zhode s okresným súdom, dôvod na iné rozhodnutie ako okresný súd, na ktoré i v tejto časti sa cez úpravu v § 387 ods. 1, 2 CSP v podrobnostiach odkázal.

2.7. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 52 CMP v spojení s § 396 ods. 1

CSP a žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal.

3. Proti vyššie uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie otec maloletého. Prípustnosť dovolania vyvodil z ust. § 420 písm. f) CSP.

3.1. Dovolanie je podľa právneho názoru dovolateľa prípustné podľa § 420 písm. f) CSP z dôvodu, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil otcovi ako účastníkovi konania, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a to tým, že napadnuté rozhodnutie neobsahuje preskúmateľné, respektíve žiadne dôvody na určenie výšky výživného a v rámci celého konania nie je možné zistiť, ako súd dospel práve k výške výživného 250 eur.

Otec uviedol, že v odvolaní poskytol súdu prehľad rozhodovacej praxe v otázke výživného v obdobných prípadoch a minimálne v 40 prípadoch súd bežne rozhoduje o výživnom v najvyššej sume 180 eur mesačne, v mnohých prípadoch aj v sume 100 eur a iba výnimočne dosahuje výživné 250 eur, čo je v zásade horná hranica pre výživne na tomto súde. Je toho názoru, že v tomto prípade ide o určenie výživného bez adekvátneho, dokonca žiadneho zrozumiteľného odôvodnenia a v hrubom rozpore s bežnou rozhodovacou praxou. Pokiaľ súd má záujem rozhodnúť mimo bežnej rozhodovacej praxe, tak je povinný takéto rozhodnutie s plnou vážnosťou a zrozumiteľnosťou odôvodniť, najmä uviesť okolnosti, ktoré ho vedú k rozhodnutiu o výživnom mimo bežného rámca a navyše v hornej hranici výživného, ktoré sa stanovuje výlučne na základe vzájomnej dohody rodičov. Ak odvolací súd uviedol, že „ani jedno rozhodnutie ... nemá rovnaký skutkový a právny základ“, tak vôbec neuviedol v čom sa tieto prípady líšia a ako boli tieto rozhodnutia zo strany odvolacieho súdu preskúmané (podotýka, že ide o viac ako 40 súdnych rozhodnutí, ktoré odvolací súd zrejme nepreštudoval).

Dovolateľ vytýka súdom nižších stupňov, že sa odmietli zaoberať skúmaním aktuálneho zdravotného stavu otca, ktorý má priamy dopad na určenie výšky výživného. Odvolací súd schválil konanie súdu prvej inštancie v otázke posudzovania zdravotného stavu otca, keď odmietol skúmať aký je aktuálny zdravotný stav otca a vec vybavili tým, že konštatovali, že otec svoj zdravotný stav vôbec nepreukázal. Zo súdneho konania však ani len náznakom nevyplývalo, že by súd nemal akceptovať predložené dôkazy o zdravotnom stave a že by ich nemal pri rozhodnutí vôbec zohľadniť.

Ohľadom námietky nesprávneho posúdenia veci poukázal na bod 44 rozsudku krajského súdu, z ktorého vyplýva, že odvolací súd sa vôbec nezaoberal odvolaním otca, pretože namiesto toho, aby posúdil namietaný skutkový stav v odvolaní (body 13 až 34, osobitne body 30 až 32), tak uvádza iba všeobecné definície toho čo je alebo nie je právnym posúdením veci.

Ako neudržateľné je podľa otca aj zdôvodnenie uvedené v bode 49 a 50 rozsudku krajského súdu, pretože odvolací súd zmenu pomerov evidentne skúmal iba na strane dieťaťa, keďže v konaní vôbec nehodnotil aktuálnu zdravotnú a finančnú situáciu otca, jeho individuálnu nutnosť vynakladať prostriedky na cestovanie za synom (s tým, že matka mu pravidelne syna neodovzdá) a životnú úroveň matky, ktorá si zaobstarala nové motorové vozidlo, viackrát do roka chodí na dovolenky v zahraničí, kúpila pozemok a začína stavať rodinný dom.

Otec ďalej namieta, že pokiaľ súd určí určitú výšku výživného, tak musí zrozumiteľne vysvetliť z akých mesačných nákladov na dieťa vychádzal, pretože v určitom rozsahu sa na finančných výdavkoch musí podieľať aj matka. Následne, keď má súd ustálené základné výdavky na dieťa, tak môže uviesť v akom rozsahu sa mení pomer finančných výdavkov rodičov na dieťa s ohľadom na osobnú starostlivosť, životnú úroveň, zdravotný stav a cestovné náklady rodičov. Podotýka, že matka poberala daňový bonus ako aj prídavky na dieťa, čo nie je zanedbateľná výška, pričom tieto skutočnosti neboli zobrať do úvahy.

A v neposlednom rade, odvolací súd a ani súd prvej inštancie vôbec nezohľadnili obdobie, kedy bol otec evidovaný na úrade práce ako osoba evidovaná v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Otec bol podľa rozhodnutí súdov v tomto čase povinný platiť vyššie výživné v celom rozsahu, pričom jeho príjmy v danom čase boli znížené.

3.2. Otec maloletého žiada, aby dovolací súd zrušil rozsudok krajského súdu a rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec vrátil na ďalšie konanie, pričom vyslovil záväzný právny názor, že súd je povinný skúmať skutočné príjmy matky a ustáliť sa na celkových výdavkoch na dieťa, ktoré budú východzí bodom pre určenie výšky výživného s ohľadom na zdravotný stav otca a jeho nutnosť pravidelne cestovať za dieťaťom bez kompenzácie zo strany matky.

4. Matka maloletého vo vyjadrení zo dňa 29. júla 2024 navrhla dovolanie otca podľa § 447 písm. f) CSP odmietnuť. Kolízny opatrovník maloletého sa k dovolaniu otca nevyjadril.

5. Konanie vo veciach výživného maloletých osôb sa od 01. júla 2016 riadi ustanoveniami CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. CMP v § 76 a § 77a obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovuje inak“, ak ide o prípustnosť dovolania v posudzovanej veci; prípustnosť podaného dovolania bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie otca je potrebné zamietnuť.

7. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Posudzujúc dovolanie podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) má dovolací súd za to, že dovolaateľ namieta existenciu vady zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolač dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov [porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03]. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. Podstatou dovolania otca cez § 420 písm. f) CSP je namietané nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v otázke určenia výživného pre maloletého. Najvyšší súd tak skúmal, či dovolacie námietky otca sú spôsobilé založiť dôvodnosť dovolania.

12. Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

12.1. Je potrebné zdôrazniť, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Ani v opravnom konaní súd nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

13. Na margo námietky o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP je vo všeobecnosti možné považovať to, že odvolací súd rozhodnutie neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, avšak v tomto prípade tomu tak nie je.

13.1. V danej veci odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny. Stotožnil sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a v jednotlivostiach naň poukázal. Ako prvé v tomto návrhovom konaní bolo potrebné skúmať, či došlo k zmene pomerov na strane účastníkov konania, odôvodňujúcu zmenu súdneho rozhodnutia o výživnom. Odvolací súd totožne so súdom prvej inštancie vyhodnotili, že došlo k zmene pomerov u všetkých účastníkov konania. V prípade maloletého to bolo najmä v dôsledku plynutia času. V zmysle ustálenej súdnej praxe táto zmena nastáva v zásade uplynutím troch rokov a v danom prípade nebola výška výživného zmenená šesť rokov (bod 34 napadnutého rozhodnutia). Čo sa týka samotnej výšky výživného, prvostupňovým súdom určená výška výživného bola tiež podstatnou otázkou, ktorú preskúmať odvolací súd v napadnutom rozhodnutí z pohľadu kritérií stanovených v § 62 a nasl. Zákona o rodine. Súhlasil s výpočtom konkrétnej výšky výživného, ktorý stanovil prvostupňový súd, pričom sa veľmi podrobne venoval faktorom, ktoré ovplyvnili určenú výšku výživného na strane maloletého, ako aj jeho rodičov, a to odôvodnené potreby dieťaťa, možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov. U matky zobral do úvahy skutočnosť, že sa o dieťa osobne stará, u otca sa v konaní preukázali oveľa vyššie príjmy ako výdavky.

13.2. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že sudy nižších inštancií v rámci zisťovania skutočného stavu veci (§ 35 CMP) postupovali v súlade so základnými princípmi civilného mimosporového konania. Súd prvej inštancie vykonal rozsiahle dokazovanie, ktoré odvolací súd potvrdil. Hodnotiac výsledky tohto dokazovania správne sudy dospeli k záveru, že došlo k zmene pomerov na strane maloletého z dôvodu plynutia času, a teda je potrebné zmeniť rozsudok o výživnom tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku okresného súdu. Z pohľadu výšky výživného dovolací súd uvádza, že sudy pri určovaní konkrétnej výšky výživného dôsledne postupovali podľa kritérií stanovených v § 62 a nasl. Zákona o rodine a v konaní zohľadnili odôvodnené potreby maloletého, ktorý je žiakom základnej školy, ako aj

schopnosti, možnosti a majetkové pomery matky a otca. Z vykonaných dôkazov je zrejmá výška odôvodnených potrieb maloletého, ako aj výška a druh príjmu rodičov, z ktorých premenných prvostupňový súd následne stanovil výživné na maloletého (bod 5 - 9 rozsudku prvostupňového súdu a bod 37 napadnutého rozsudku). Na tomto mieste dovolací súd súhlasí s názorom odvolacieho súdu, že odôvodnené potreby maloletých detí v rovnakom veku a na rovnakom stupni vzdelávania sa nemusia dokazovať, pretože sú spravidla totožné, ide o všeobecne známu skutočnosť. Odvolací súd sa tiež zaoberal zmenou pomerov na strane otca, ktorú otec odôvodňoval zdravotnými a finančnými ťažkosťami, pre ktoré by mala byť jeho vyživovacia povinnosť k maloletému znížená, resp. nezmenená (otec počas konania menil názor a najprv žiadal výživné znížiť a potom nezmeniť). Prvostupňový súd zohľadnil aj tieto okolnosti na strane otca, t. j. jeho práceneschopnosť, nezamestnanosť, ako aj skutočnosť, že má zvýšené výdavky na styk s maloletým (cestovanie), keďže výsledkom zohľadnenia týchto skutočností je nezmenená výška jeho vyživovacej povinnosti k maloletému v období od 01. 11. 2022 do 31. 07. 2023 (výrok II. rozsudku okresného súdu, bod 38, 39 odvolacieho rozsudku). To znamená, že aj táto námietka otca je nedôvodná.

13.3. Vo vzťahu k námietke otca, že súdy rozhodli o výške výživného v hrubom rozpore s bežnou rozhodovacou praxou, dovolací súd uvádza, že odvolací súd otcovi v bode 48 napadnutého rozhodnutia vysvetlil, že poukázanie na iné konania o výživnom, aj keď vedené na tom istom súde, nie je možné brať ako ustálenú judikaturu. Dovolací súd dopĺňa, že pri určovaní výšky výživného sa striktnie prihliada na konkrétne kritériá, ktoré vychádzajú zo skutkových okolností každého prípadu a tieto sú preto v každom prípade rozdielne.

13.4. K otcom namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci súdmi nižšieho stupňa tiež nie je po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, súdom nič vyčítať. Dovolací súd v tejto otázke nevzhliadol žiadne pochybenie. Súdmi správne aplikovali ustanovenia § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5; § 75 ods. 1; § 78 ods. 1 - 3 Zákona o rodine.

13.5. Dovolací súd osobitne k námietke otca o nevykonaní dôkazov ohľadom jeho zdravotného stavu súdmi nižšieho stupňa, uvádza, že aj v konaní o určení výživného, ktoré konanie je ovládané vyšetrovacím princípom, platí povinnosť tvrdenia a povinnosť dôkazná. Pokiaľ otec namietal svoj zdravotný stav, bolo jeho povinnosťou potvrdiť svoje tvrdenia napr. lekárskymi správami, ako uvádza v odôvodnení súd prvej inštancie. Nie je možné súhlasiť s názorom otca, že súd mal sám vyvíjať aktivitu k zisťovaniu týchto skutočností, ktoré boli v plnej dispozícii otca. Dovolací súd sa s týmto postupom súdu prvého stupňa stotožňuje.

14. Z vyššie uvedeného sumáru vyplýva, že zo strany súdov nižšieho stupňa nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval mu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto dovolací súd konštatuje, že dovolanie otca podľa § 420 písm. f) CSP je prípustné, ale nie je dôvodné. Z uvedeného dôvodu preto dovolanie dovolateľa podľa ustanovenia § 448 zamietol.

15. Dovolací súd žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 52 CMP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.